

Oppstartsmøte prosjektgruppe Snøhetta

20. mars 2023

Arbeid med forslag til tiltaksplaner

Til stede: Bernhard Svendsgard, Bjørn Rangbru, Simon Heier, Astrid Buset, Olav Søderberg, Kari Bentsdal, Tore Ulvund, Sigurd Alme, Are Endal Rognes, Torbjørn Utigard, Ragnhild Eklid, Mari Jacobsen Garmo

Forfall: Tom Hjemseteren

Referent: Are Endal Rognes

1 Bakgrunn for oppdraget

1.1 Orienteringer som bakgrunn for arbeid med tiltaksplaner

Orientering om oppdrag, mandat mm. Bjørn (se presentasjon)

Orientering om tidsplan og disposisjon mm. Simon. (se presentasjon)

Orientering om tilstandsklassifisering etter kvalitetsnormen for Snøhetta, Are (se presentasjon)

Orientering om påvirkningsanalyser og tabell for arbeid med problemstillinger, Bjørn. (se presentasjon)

Hvordan har vi tenkt å strukturere innkomne innspill på de ulike problemstillingene og få de plassert inn i tabellen? Mange av innspillene vil trolig være mer handlingsorienterte og rett på sak, mens andre er mer overordna. Det vil si at en mangler noe i mange av rubrikkene i tabellen. Her må nok prosjektgruppa fylle inn en del hull selv. Om folk kommer med forslag til tiltak så får vi analysere det og fylle inn i tabellen etter egen evne. Det kommer trolig til å bli et omfattende arbeid med å ta inn tiltak som kommer og sortere og strukturere disse.

Det er et komplekst bilde av utfordringer som påvirker reinen i Snøhetta. Derfor er det lurt å sette det inn i en slik tabell. Da får en god oversikt over de ulike problemstillingene og tilhørende tiltaksforslag. Det virker som om mange av innspillene som har kommet kommer fra jegerne og går gjerne da konkret på situasjonen i jakta. Det er viktig i dette arbeidet å se året og området under ett og gjøre ei samlet vurdering av hvilke tiltak som kan hjelpe reinen i hele området og til alle årstider.

Statsforvalteren kommer til å opprette et teamsrom der prosjektgruppa kan følge arbeidet og diskutere problemstillinger fortløpende. Der vil tabellen over problemene og forslag til tiltak ligge inne.

2 Scenarioanalyser

2.1 Orientering om scenarioanalyser fra NINA, Are (se notat og rapport).

Det ble etterspurt om dette dataverktøyet er tilgjengelig på norsk. De interaktive kartene som ligger på nett er kun på engelsk. Men det ligger ute eksempler i enkelte artikler, samt at det finnes en norsk rapport om prosjektet. Disse blir lagt ut i teamsrommet slik at prosjektgruppa kan se nøyere på det.

Tenker vi å se på beitekartlegginger, -taksering mm. inn i arbeidet med tiltaksplaner? Det er ikke noen konkret plan for dette nå, men det er noe vi bør ta med oss. Har reinen tilgang på gode beiter, hvis ja, hvorfor vokser de ikke? Det ble gjennomført en større beiteundersøkelse i 2006 av Dagmar Hagen, Gaare mfl. Her burde det være mye nyttig kunnskap vi kan ta med oss inn i arbeidet med tiltaksplanene.

Et av eksemplene på scenarioanalyser tar for seg fjerning av merking på stier. Kan vi være sikre på at det blir mindre ferdsel om en tar bort merkinga på en sti? Nei, en kan vel egentlig ikke være helt sikre på effekten. Men erfaringer fra andre områder viser at det har en effekt. Antallet guidede vinterturer på Hjerkinplatået har økt. Å fjerne stimerking sommerstid hjelper trolig lite på vinterferdselen. For hver guida tur er det tre ganger så mange som tar turen selv. Det vil si at totalen er veldig mye større enn det en kan måle. Blir det sett på allemannsrett, ferdselsreguleringer mm. i arbeidet med tiltaksplaner? Alle tiltak skal beskrives. Vi må undersøke om vi kan regulere ferdsel og hvordan. Som en del av stortingsmeldinga om villrein vil dette bli aktuelt. For å regulere ferdsel vil det kanskje være behov for ny politikk.

Hvor mye er turisthytta Reinheim brukt, er det et problem at det er en del folk der? Det ble i 2022 publisert en rapport som tar for seg ferdsel og sårbarhet for Stroplsjødalen og Moskusstien på Dovre. Den pekte på at Reinheim per i dag ikke er et så stort problem.

Hvordan måler vi om tiltakene fungerer? Noen tiltak er kanskje midlertidige og noen mer permanente. Når skal en måle om tiltakene har fungert? Kan en se for seg en trinnvis tiltaksplan? Der en først prøver de minst drastiske tiltakene og dersom de ikke har ønsket effekt går over på mer drastiske tiltak? Vi må utvilsomt se på virkninger over lang tid og dette bør beskrives for hvert enkelt tiltak.

Kan vi bruke scenarioanalysene til NINA til å forutsi endringer som skjer som følge av klimaendringer, endringer i plantesamfunn mm? Dette bør undersøkes med NINA.

3 Tiltak

3.1 Drøfting av ulike overordna tiltak

Kunnskapsmangel

Kunnskapsmangel om reinens situasjon i deler av leveområdet. Det har over lang tid vært stor nedgang i antall rein på i vestlige deler av Snøhetta Øst. Reinen bruker nesten ikke areal i Sunndal kommune, selv om det er gode sommerbeiter der. Har dette noe å si for nedgang i kalvevekter og fruktbarhet? Hva er det som skjer i Sunndalen som fører til dette? Dette er store spørsmål vi ikke vet svar på. Er det syklisk arealbruk eller andre ting? Dette burde vi vite mer om slik at vi kan jobbe med å endre situasjonen. I andre deler av villreinområdet har vi mye mer håndfaste og konkrete problemstillinger å ta tak i.

Tunnel

Vi bør nevne et forslag til tiltak som går på en tunnel over fjellet. Hvis en fikk både E6 og jernbanen i tunnel over Dovrefjell ville det hjelpe på utvekslinga av dyr mellom Snøhetta, Knutshø og Rondane.

Begrensninger i ferdsel

10. mars arrangerte Bevar Dovrefjell mellom istidene et åpent folkemøte på Oppdal. Det ble skrevet en avisartikkel om det i Opp-avisa. Her var et av temaene som ble tatt opp allemannsretten og muligheten til å begrense denne. Bør det være en forskjell på lokale og tilreisende? Dette er ting vi bør se på. Vi bør også se på markedsføringa av Dovrefjell som turmål, her bør vi gjøre grep. Dette er nok kanskje mindre problematisk enn mange ser for seg. Spesielt utenlandske turister er mye mer vant med begrensninger enn nordmenn. Det er dermed ikke sikkert det er så kontroversielt å begrense ferdselen. Vi må ikke være redde for å foreslå drastiske tiltak i dette arbeidet.

Moskus

Moskus er et tema vi må innom. Er den på feil plass? Det er en er innført art til Dovrefjell og ferdselen den fører med seg er til skade for villreinen. For turistene som vil oppleve moskusen er det neppe så nøye om den er på Dovrefjell eller i et annet området. Kan et avbøtende tiltak være å flytte deler av stammen til et annet område og tilrettelegge for guiding på disse. Da et område med større tåleevne for menneskelig ferdsel. I tillegg kan en beholde stammen i Stropsljødalen, men at denne og området for øvrig i størst mulig grad skjermes for guiding og

menneskelig påvirkning. Det mest effektive, men og mest drastiske tiltaket ville vært å fjerne stammen helt fra Dovrefjell.

Klimaendringer

Klimaendringene kan føre til mer nedising av beiter og andre negative virkninger for villreinen. Vi må se på om klimaendringene kan komme til å påvirke beitene til villreinen.

Høyspentledninger

Er det mulig og fordelaktig å legge deler av høyspentledningene forbi Aursjøen i kabel i bakken? Kan det hjelpe reinen og vandringsmuligheter? Er det gjort tidligere andre steder? Dette bør utredes.

4 Faggrupper/temasamlinger

4.1 Faggrupper/temasamlinger, samordning mm.

Hvis en legger opp til faggrupper er det ofte slik at de som er med i ei gruppe gjerne vil være med i flere. Kanskje får vi like gode resultater av fagmøter med bred deltakelse kontra faggrupper? Er det bestemt at det skal være faggrupper. Nei, det er opp til prosjektgruppa å opprette og bestemme sammensetning på slike grupper. Vi kan fort ende opp med å bruke mye tid på å rigge slike grupper. Det kan derfor være lurt å gå for fagmøter, da kan vi invitere bredt og sørge for god deltakelse.

Hvordan er samkjøringa mellom de statsforvalterne og de ulike tiltaksplanprosessene? Prosessene er litt ulike av flere årsaker. Det er litt ulike utgangspunkt for prosessene. Noen steder har man allerede på plass møtearenaer for å diskutere denne typen problemstillinger, for eksempel Setesdal og Hardangervidda. I andre områder må en rigge slike fora som prosjektgrupper. Men statsforvalterne snakker mye sammen og deler erfaringer fra sine prosesser. For Snøhetta må vi rigge prosjektgrupper for å kunne jobbe med tiltaksplaner. Det er også litt ulike prioriteringer mellom fylker mtp. involvering mm. sett opp imot den stramme tidsramma.

Tema

Vi har sett på flere aktuelle tema for faggrupper eller temamøter, herunder ferdsel, bestandsforvaltning, vei og anlegg. Er det flere ting som bør inn her? Bør de være fysiske eller digitale? Et tema som bør være med er kommunikasjon/markedsføring. Det er det som drar folk til området. Hva slags informasjon som kommer gis ut er viktig for besøket. Temamøter bør være fysiske møter, det er mye enklere og bedre å jobbe sammen da.

Har en tilgang på midler fra vilkårsrevisjonen av Aura-utbygginga inn i arbeidet med tiltak? Det har per nå ikke kommet noen føringer for hvordan disse skal brukes, så dette er fortsatt litt uklart. Kanskje noe av dette kan brukes til tiltak?

Landbru over Gåsbuosen i Aursjøen var nevnt i vilkårsrevisjonen fra NVE. Her bør vi kunne kontakte NVE for å kunnskap og bistand om dette.

Vi kunne gjerne hatt et åpent fagmøte på Kongsvoll/Hjerkinn om Stroplsjødalen, Moskus og ferdselsproblematikken knyttet til dette. Det er viktig å involvere de næringene som blir berørt.

Det bør være minst et fysisk møte i Møre og Romsdal. Det er en lang reisevei til Hjerkinn fra områdene i vest.

Bør motorferdsel være et tema? Mengden motorferdsel bør reduseres i sin helhet for Snøhetta.

5 Innspillmuligheter

5.1 Orientering

Se innspillskjema på Statsforvalteren sine sider. Innkomne tiltak spriker mye fra store til små tiltak. Alle disse innspillene må sammenstilles. Viktig at folk sprer kunnskap om innspillmuligheten til relevante aktører.

På neste møte i prosjektgruppa må vi lande fagdag/fagtema og scenarioanalyser.

Bør vi ha et møte i prosjektgruppa i uke 21 for å drøfte første utkast til tiltaksplan?

6 Spørsmål og tema å jobbe videre med

Mulige nye tema til faggrupper/temamøter:

Motorferdsel

Markedsføring/informasjon

Spørsmål å jobbe med:

Kan vi bruke scenarioanalysene til NINA til å forutsi endringer som skjer som følge av klimaendringer, endringer i plantesamfunn mm? Dette bør undersøkes med NINA.

Har en tilgang på midler fra vilkårsrevisjonen av Aura-utbygginga inn i arbeidet med tiltak?

